

Sygn. akt VII P 38/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 czerwca 2017 roku

Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR Małgorzata Nożykowska

Ławnicy: J. K., R. M.

Protokolant: Małgorzata Wadoń

po rozpoznaniu w dniu 13 czerwca 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa J. R.

przeciwko Ministerstwu Obrony Narodowej w W.

o ustalenie stosunku pracy

1. oddala powództwo,
2. odstępuje od obciążenia powoda kosztami zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Powód J. R. pozwem z dnia 25 maja 2015 r. (data prezentaty), (k. 2-3), skierowanym przeciwko Biuru Festiwalu Piosenki Żołnierskiej w K. wniósł o ustalenie istnienia stosunku pracy, nawiązanego na podstawie umowy o pracę, poczynszy od dnia 1 lipca 1973 r. do dnia 30 sierpnia 1989 r. pomiędzy powodem a pozwanym. Powód wniósł również o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów procesu, w tym ewentualnych kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W piśmie procesowym z dnia 22 czerwca 2015 r. (data prezentaty), (k. 25) powód wskazał, iż w związku z likwidacją Biura Festiwalu Piosenki Żołnierskiej jego następcą prawnym jest Ministerstwo Obrony Narodowej w W..

W odpowiedzi na pozew z dnia 30 września 2015 r. (data prezentaty), (k. 23-26) pozwane Ministerstwo Obrony Narodowej w W. wniosło o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych kwestionując zasadność roszczenia.

Na rozprawie w dniu 10 maja 2016 r. (protokół rozprawy), (k. 67-68) powód oświadczył, iż domaga się ustalenia istnienia stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony na stanowisku kierownika organizacji.

Na rozprawie w dniu 13 czerwca 2017 r. powód oświadczył, że potrzebuje przedmiotowego ustalenia w celu przyznania renty oraz wskazał, że żadna sprawa o rentę się nie toczy. (protokół- k 161).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód J. R. uczestniczył w organizacji (...) w K., który odbywał się rokrocznie w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych w lipcu i trwał 5 dni. Ponadto powód organizował również występy artystów, które odbywały się w ciągu roku na terenie całej Polski. Powód wykonywał pewne czynności organizacyjne w ramach Biura Festiwalu Piosenki Żołnierskiej w K. takie jak chociażby podpisywanie umów o dzieło z artystami, wynajmowanie kolporterów do dystrybucji biletów, wypłacanie honorariów dla artystów, zapewnienie środków finansowych, zakwaterowania dla artystów, dotarcie do sponsorów, zezwolenia, kontakty z władzami, kontakty z prasą. W każdym miesiącu powód musiał być dwa razy w W. a raz w K. we wspomnianym biurze. Czynności dokonywane przez J. R. były dokonywane pod auspicjami wysokich stopniem oficerów Wojska Polskiego. W pewnym momencie doszło do sprzeczności zdań pomiędzy dyrektorem wspomnianego biura a powodem i J. R. zrezygnował z wykonywania czynności na rzecz Festiwalu Piosenki Żołnierskiej w K.. Festiwal ten został zlikwidowany w 1991 r. (zeznania świadka R. F. k. 67-68 zapis audio-video k. 69, zeznania świadka J. P. k. 103-106, zeznania świadka M. Ś. k. 143-145, zapis audio-video k. 146, zeznania powoda J. R. k. 120, zapis audio-video k. 122).

Centralne Archiwum Wojskowe, Archiwum Ministerstwa Obrony Narodowej, Archiwum Wojskowe w T., Archiwum W. w O., Archiwum Marynarki Wojennej oraz Archiwum Państwowe w K. nie posiadają akt osobowych powoda bądź innej dokumentacji dotyczącej wykonywania przez niego pracy, ponadto brak jest w zasobach archiwalnych jakiegokolwiek dokumentacji w zakresie funkcjonowania Biura Festiwalu Piosenki Żołnierskiej w K.. (pisma ww. archiwów - k. 27-32).

Zgodnie z regulaminem Festiwalu Piosenki Żołnierskiej w K. stanowiącym załącznik do zarządzenia Szefa Głównego Zarządu Politycznego WP z dnia 19 stycznia 1976r. organizatorami Festiwalu Piosenki Żołnierskiej w K. było Ministerstwo Obrony Narodowej, Główny Zarząd Polityczny WP, Ministerstwo Kultury i Sztuki, Centralna Rada Związków Zawodowych, Federacja (...), Urząd Wojewódzki w K., PP „Polskie Nagrania”, Urząd Miejski w K.. Zgodnie z pkt 3 przedstawiciele tych instytucji wchodziły w skład Komitetu Organizacyjnego Festiwalu. Jak wynika z pkt 6 organem wykonawczym Komitetu Organizacyjnego Festiwalu jest Biuro Organizacyjne, w skład którego wchodziły kierownik biura, księgowy, rzecznik prasowy i przedstawiciel biura w W.. (regulamin- k 39-42).

Rozkazem Ministra Obrony z dnia 27 listopada 1989r Główny Zarząd Polityczny WP został przeformowany na Główny Zarząd Wychowawczy WP. Rozkazem z dnia 10 kwietnia 1990r. Główny Zarząd Wychowawczy WP został przeformowany na Departament (...) (rozkazy- k 43-47).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o znajdujące się w aktach dokumenty, którym dał wiarę w pełni wobec braku podstaw do kwestionowania ich prawdziwości oraz na podstawie części zeznań świadków R. F. (k. 67-68, zapis audio-video k. 69, J. P. (k. 103-106), M. Ś. (k. 143-145, zapis audio-video k. 146) oraz części zeznań powoda J. R. (k. 120, zapis audio-video k. 122).

Sąd uznał za częściowo niewiarygodne zeznania wskazanych wyżej świadków w tym zakresie, w jakim twierdzili, że powód posiadał zawartą z Biurem Festiwalu Piosenki Żołnierskiej w K. umowę o pracę, albowiem świadkowie w części swoich zeznań nie opierają ich o fakty a posługują się domniemaniami przykładowo świadek R. F., pomimo że nie widział umowy o pracę powoda twierdził, że powód musiał mieć taką umowę, skoro wypłacał honoraria. Wspomniany świadek „założył”, że powód musiał mieć umowę o pracę. Podobnie Świadek J. P. w swoich zeznaniach twierdzi, że powód musiał być związany prawnie z Biurem Festiwalu, bo wspomniane biuro było instytucją państwową i powód nie mógłby pracować, gdyby nie miał odpowiedniego umocowania prawnego przy wykonywaniu swoich obowiązków. Świadek dalej podkreślił, że powód bez stałej umowy o pracę nie mógłby wykonywać powierzonych obowiązków.

Sąd nie uznał za wiarygodne zeznań powoda J. R. w zakresie, w jakim twierdzi on, że miał podpisaną umowę o pracę z Biurem Festiwalu Piosenki Żołnierskiej. Powód powołuje się na wspomnianą umowę o pracę, jednak w dalszym zdaniu i twierdzi, że jego egzemplarz umowy „najprawdopodobniej zginął”. Tak więc niewiarygodne są zeznania powoda w tym zakresie, albowiem z jednej strony powód powołuje się na dokument, z drugiej strony nie wie, co się z nim stało, co podważa wiarygodność jego zeznań. Dodatkowo, wskazać należy, że powód nie przedstawił żadnych dokumentów w postaci chociażby pasków płac, wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej czy pism pochodzących od

Biura Festiwalu Piosenki Żołnierskiej które chociażby pośrednio potwierdzałyby fakt świadczenie przez niego pracy na podstawie umowy o pracę czy status Biura Festiwalu Piosenki Żołnierskiej jako pracodawcy. Fakt braku u powoda jakichkolwiek dokumentów związanych z rzekomo przez tak długi okres pracą przy braku podania jakiegokolwiek przyczyny dla zaistnienia takiego stanu rzeczy podważa wiarygodność zeznań powoda.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlega oddaleniu jako niezasadne.

Zgodnie z art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez Sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Zadaniem Sądu w pierwszej kolejności było zbadanie, czy powód wykazał interes prawny w dokonaniu przez Sąd ustalenia istnienia stosunku pracy, gdyż jak słusznie orzekł Sąd Apelacyjny w Katowicach w uzasadnieniu wyroku z dnia 3 grudnia 2013 r. (sygn. akt I ACa 743/13, publ. LEX) istnienie interesu prawnego jest podstawową i pierwszoplanową przesłanką podlegającą badaniu w procesie toczącym się na podstawie art. 189 k.p.c. Dopiero po wykazaniu legitymacji prawnej do wytoczenia procesu w oparciu o ten przepis możliwe jest badanie przez Sąd dalszych przesłanek prowadzących do wydania wyroku.

W tym miejscu należy przywołać uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 1998 r. (sygn. akt I PKN 420/97 (...)) w którym uznał, że niezasadne jest powództwo o ustalenie istnienia w przeszłości stosunku pracy, jeżeli celem powoda jest zapewnienie sobie świadczeń emerytalno-rentowych (art. 189 k.p.c.). W orzeczeniu z dnia 4 listopada 1971 r., (sygn. akt I PR 344/71 OSNCP 1972 z. 5 poz. 89) Sąd Najwyższy uznał, że postępowanie sądowe o ustalenie (art. 189 k.p.c.) nie może być środkiem do uzyskania dowodów, które miałyby być wykorzystane w postępowaniu rentowo-administracyjnym, a niewątpliwie służy temu powództwo o ustalenie stosunku pracy w niniejszym postępowaniu. Zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 10 października 2010 (sygn. akt I ACA 620/13 Lex) interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. istnieje wówczas, gdy powód na innej drodze nie może osiągnąć w pełni ochrony swoich praw, co nie ma miejsca w niniejszej sprawie, gdyż powód niewątpliwie ma możliwość wniesienia w odrębnym trybie przed organem rentowym sprawy o rentę i w przypadku niekorzystnej decyzji złożyć odwołanie do Sądu Okręgowego - Wydziału Ubezpieczeń Społecznych. Jeżeli okoliczności danej sprawy i rzeczywisty interes prawny powoda uzasadniają posłużenie się dalej idącym (intensywniejszym) środkiem ochrony prawnej, to ochrona taka nie może być skutecznie poszukiwana w oparciu o art. 189 k.p.c. (tak SN w wyroku z dnia 7 marca 2013 r. sygn. akt IV CSK 469/12 LEX). Jak powód sam wskazywał wytoczył powództwo o ustalenie w niniejszej sprawie celem ubiegania się o rentę. Okoliczność ta przesadza o jego braku interesu prawnego.

Reasumując powództwo podlegało oddaleniu, albowiem powód nie wykazał interesu prawnego w dochodzonym roszczeniu o ustalenie istnienia stosunku pracy.

Niezależnie od powyższego Sąd oceniał czy zebrane w sprawie dowody dawały podstawę do uznania, iż w sprawie niniejszej pomiędzy stronami istniał stosunek pracy.

Na wstępie należy wskazać, że naczelną zasadą postępowania cywilnego, w tym postępowania w sprawach pracy, jest zasada kontrydiktoryjności. Sąd rozstrzygając niniejszą sprawę opierał się na przedstawionych przez strony dowodach oceniając ich wiarygodność. Obie strony miały pełną swobodę w zgłaszaniu wniosków dowodowych, a Sąd przeprowadził wszystkie zawnioskowane przez powoda dowody.

Ciążar dowodu wykazania, że łączący strony stosunek prawny miał cechy stosunku pracy spoczywał na powodzie.

Przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Stosownie do art. 22 § 1 kodeksu pracy cechami charakterystycznymi dla stosunku pracy jest zatrudnianie pracownika za wynagrodzeniem i zobowiązanie go do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem. Niezbędnym warunkiem dla zakwalifikowania umowy zlecenia jako umowy o pracę, jest ustalenie, że przeważający charakter mają cechy istotne dla umowy o pracę, jak: osobiste wykonywanie pracy, podporządkowanie pracownika, co do czasu, miejsca i sposobu wykonywania pracy, a także świadczenie tej pracy w warunkach obciążenia podmiotu zatrudniającego ryzykiem prowadzenia zakładu pracy.

Powód w niniejszym postępowaniu domagał się ustalenia istnienia stosunku pracy jednocześnie twierdząc, że posiadał zawartą umowę o pracę na piśmie, która jednak zaginęła. Okoliczność ta budzi duże wątpliwości, niezrozumiałym jest bowiem dlaczego powód, jeśli rzeczywiście był zatrudniony w takim okresie, jak twierdził, nie posiada nie tylko umowy o pracę i świadectwa pracy, ale również jakiegokolwiek innego dokumentu pochodzącego od jego rzekomego pracodawcy w tym okresie. Podkreślić przy tym należy, że powód nie potrafił podać żadnej przyczyny braku u niego jakichkolwiek dokumentów związanych z pracą rzekomo świadczoną dla Biura Festiwalu Piosenki Żołnierskiej. Dodatkowo, brak jakichkolwiek dokumentów powoda w archiwach wojskowych również podważa tezę o jego zatrudnieniu w tym okresie.

Ponadto, powód skutecznie nie wykazał zasadności swojego powództwa. Przede wszystkim wskazać należy, że brak jest dowodów wskazujących na to, że Biuro Festiwalu Piosenki Żołnierskiej miało status pracodawcy (zakładu pracy) zatrudniającego pracowników. Ponadto, brak jest dowodów potwierdzających, że powód świadczył pracę we wskazanym przez niego w pozwie okresie na rzecz podmiotu Biuro Festiwalu Piosenki Żołnierskiej w K.. Wskazać należy, że nawet powód w trakcie składania zeznań nie był pewny w jakim dokładnie okresie był zatrudniony. W trakcie przesłuchania powoda podał on inne okresy, aniżeli te wynikające z pozwu. W piśmie wszczynającym niniejsze postępowanie powód domagał się ustalenia stosunku pracy od 1 lipca 1973 r., natomiast składając zeznania twierdził, że miał podpisaną umowę zlecenia a pracę podjął dopiero we wrześniu. Powód nie podał też daty zakończenia stosunku pracy mówiąc, że nie pamięta, do kiedy pracował i że może się mylić.

Brak jest też dowodów na okoliczność, by powód tak jak pracownik świadczył pracę na rzecz wskazanego podmiotu. Przede wszystkim powód nie wykazał, by był podporządkowany pod względem miejsca i czasu wykonywania swych czynności. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że powód wykonywał je właściwie na terenie całej Polski i nie był związany niczymi poleceniami w tym zakresie. Z realiów sprawy nie wynika, ażeby powód otrzymywał jakiegokolwiek polecenia. Co prawda świadkowie zeznający w niniejszym postępowaniu twierdzili, że powód był podporządkowany wysokim rangą oficerom Wojska Polskiego, ale z ich zeznań nie wynikało, na czym w ogóle to podporządkowanie miało polegać. Przesłuchani w sprawie świadkowie potwierdzili, że powód wykonywał jakieś czynności twierdząc, że były one wykonywane na rzecz Biura Festiwalu Piosenki Żołnierskiej w K., jednak wskazywali jednocześnie, że nie mają wiedzy, czy powód miał zawartą umowę o pracę, ani na jakich warunkach pracował. Nie potrafili oni też podać czasokresu umowy.

Jak wskazano wyżej ciężar dowodu w niniejszej sprawie spoczywał na powodzie. To J. R. powinien przedstawić wszystkie dowody, pozwalające na ustalenie tego, że rzeczywiście doszło do zawarcia umowy o pracę. Dodatkowo wskazać należy okoliczność, że w niniejszej sprawie zarówno po stronie powodowej i pozwanej nie ma dowodów pozwalających na ustalenie, że między stronami istniał stosunek pracy. W zasobach archiwalnych Ministerstwa Obrony Narodowej nie pozostał żaden dokument, wskazujący na fakt, że powód był zatrudniony we wskazanym przez niego podmiocie. Brak jest umowy o pracę, świadectwa pracy, dokumentów o wypłacie powodowi jakichkolwiek świadczeń. Również powód nie złożył w rozpoznawanej sprawie jakichkolwiek dokumentów wskazujących na zasadność jego roszczenia. J. R. wskazywał w pozwie, że dla Biura Festiwalu Piosenki Żołnierskiej w K. pracował kilkanaście lat, jest więc zupełnie nieprawdopodobne, że nie posiada jakichkolwiek dokumentów za ten okres w postaci umów, świadectw pracy a także dokumentów, które pośrednio wskazywałyby na istnienie stosunku pracy między stronami w postaci chociażby wpisów do legitymacji ubezpieczeniowej, czy pasków wypłaty wynagrodzeń. Zważywszy na charakter instytucji, w jakiej powód twierdzi, że był zatrudniony, wysoce wątpliwym jest, że nie posiada żadnych pism, listów gratulacyjnych, rozkazów czy pochwał. Fakt, że nie zachował się żaden dokument musi budzić poważne

wątpliwości, tym bardziej, że powód w toku postępowania nie powoływał się na siłę wyższą w postaci pożaru czy powodzi, która pozbawiłaby go tak znacznej ilości dokumentów za tak długi okres.

Mając powyższe na względzie, wobec niewykazania przez powoda interesu prawnego w zakresie dochodzonego roszczenia i wobec niewykazania przez niego istnienia stosunku pracy ze wskazanym podmiotem, Sąd powództwo oddalił jako niewskazane.

Sąd na podstawie art. 102 k.p.c. postanowił odstąpić od obciążania powoda obowiązkiem zwrotu stronie przeciwnej kosztów zastępstwa procesowego, albowiem po stronie powoda zaistniały szczególnie uzasadnione wypadki w postaci wieku powoda oraz jego sytuacji majątkowej.